No. 104. DINGSDAG 30 AUGUSTUS. 1859.

ZES EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30 buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels *f* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent behalve 35 cent zegelregt.

GEDEPUTEERDE STATEN der provincie Drenthe bren n ter kennis van de belanghebbenden, dat is opengesteld deelneming in het vierde onderdeel ten bedrage van 26000 00 van de geldleening ten laste der provincie lartoe zij gemagtigd zijn bij besluiten der Provinciale iten van 18 Julij 1856 no. 2 en 7 Julij 1859 no. 9 en t het gedrukte berigt, bevattende de voorwaarden en wijze waarop die deelneming kan geschieden: kosteloos tkrijgbaar is ten Gouvernementshuize te Assen en bij verschillende gemeentebesturen in de provincie.

Assen den 24 Augustus 1859

Gedeputeerde Staten voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK. Voorzitter.
W. H. HOESTEDE, Griffier.

'VERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

30 Aug.

Midden-Italie houdt thans de aandacht bezig van geheel tropa ed de belangrijke vraag: „zal het lot van die oor n in handen worden gesteld van Frankrijk en Oostenjk?" wordt van verschillende zijden beantwoord: „neen. lartoe behoort een Europeesch congres bijeen te worden troepen."

Rusland's eisch tot een congres wordt gaandeweg drinnder.

Pruissen ondersteunt die vraag.

Frankrijk zal zich er niet tegen verzetten.

Engeland acht het noodig.

Als al die Potentaten wezenlijk meenen wat zij zeggn en ook willen wat zij zeggen, moet Oostenrijk wel egeven.

Toch zijn er, die stijf en sterk staande houden: Keizer *apoleon* zal zijn woord, te Villafranca gegeven: „de ertogdommen behooren weer gesteld te worden onder t bestuur der Hertogen en der Hertogin!" gestand zal achten te doen door allerlei middelen, behalve door de lp van *Fransche* bajonnetten. Hij zal het tijdelijk aanen, dat Keizer *Frans Jozeff* zijne zeer ongeziene familie wapenderhand bijstaat.

En als Rusland of Engeland in de bres springen voor de volking van Midden-Italie?

Zal Frankrijk dan Oostenrijk bijstaan?

Dat behoort tot de geheimen der toekomst.

Intusschen gaat het Italiaansche volk voort met zich zoo erk mogelijk te maken tegen den dag des kwaads, die komen kan, en den terugkeer der verdreven Vorsten ook delijk onmogelijk te maken. Het maakt openbaar wat et leed en hoe het verdrukt werd, en die voldoening eeft het, dat Europa, op het hooren van zooveel wreede verheersching uitroept: „onmogelijk is het, dat zulke orsten weder regeren over zulk een volk."

Uit de aanspraak, waarmede de dictator van Modena de onstituerende vergadering opende, hebben wij in ons orig nommer iets medegedeeld. Dit stuk, opmerkelijk n zijn inhoud en toon, luidt aldus:

„De volksvergadering der Modeensche provincien.

„Overwegende dat het regt der volken, om zich volgens len volkswil te konstitueren, al te dikwijls miskend, nu loor de beschaafdste natiën is aangenomen, en deel aat uit te maken van het Europeesch volkenregt;

„Overwegende. dat de Modeensche provincien in 1814 loor het geweld der verbonden wapenen aan het huis an Oostenrijk-Este onderworpen, sedert ruim een halve euw het lijden van een slecht bestuur verduurd hebben:

„Overwegende. dat gedurende dit lang tijdsverloop, e gedachte bestendig onderdrukt is geweest, de regtaardigheid geschonden, de menschelijke waardigheid geoond door de stok- en zweepslagenstraf, dat achtens aardige burgers gefolterd, verbannen, tot gevangenistraf en ter dood veroordeeld zijn door permanent georden militaire kommissien; dat alle municipaal leven, et laatste aandenken der Italiaansche vrijheid, geheel itgedoofd is en het lot der volken aan de genade van Oostenrijk is overgeleverd; dat onze staatsgevangenen in Oostenrijksche gevangenissen gesleept, onze soldaten, et schending van het eens gegeven woord, in 's vijands lederen gevoerd en tot een oorlog tegen broeders gereven zijn;

„Overwegende dat zoodanige handelingen het volk ten ole het regt hergeven, zelf verder voor zijn staatkundig n maatschappelijk bestaan te zorgen.

„Overwegende dat de dinastie van Oostenrijk Este, die sedert 1814 vier malen uit deze staten verdreven, en vier malen door vreemde wapenen hersteld is, niet bestaanbaar met de openbare orde en het groot beginsel der Italiaansche nationaliteit;

„Overwegende dat de regering van hen die, door reden van verwantschap of krachtens verdragen, aanspraak louden maken haar op te volgen, in deze staten niet betaanbaar zijn, omdat ook zij vreemdelingen, vijanden ler onafhankelijkheid en van den voorspoed des Italiaanchen volks zouden zijn.

„Verklaart

„*Frans V* van Oostenrijk-Este vervallen van de souvereiniteit der Modeensche Staten;

Van de regering dezer provincien, onder welken vorm ook, uitgesloten de dinastie van Oostenrijk Este. en elk vorst uit het huis van *Habsburg Lotharingen*.

Uit Parma verneemt men weinig bijzonders

Eene Fransche legerafdeeling is dat land binnengetrokken. Waarom? Onbekend. Er zijn, die zeggen; dat Keizer *Napoleon* de Hertogin, eene wezenlijk edele vrouw, die vele vrienden heeft, ook in haar eigen landje weder op den troon zal plaatsen, doch daartoe den tijd zal nemen, overtuigd als hij is, dat, als de hartstogten eenigzins bedaard zullen zijn. menige stem zich luide voor de verdrevene Vorstin zal doen hooren.

Er is echter iets, dat de hoop der vrienden van de Hertogin verflaauwt. en wel de proclamatie van den burgemeester van Parma, die den wensch der bewoners van het Hertogdom tot aansluiting aan Sardinie overbragt en aldus verslag geeft van zijne zending:

„Bewoners der Staten van Parma! Terwijl de 100.000 soldaten van den Italiaanschen oorlog met vrolijke en fiere plegtigheid zes uren lang te Parijs defileerden, en de vanen en kanonnen van Oostenrijk Frankrijk herinnerden. aan zijne overwinningen en aan onze hoop, bood ik *Napoleon III* de uitdrukking aan van onze wenschen en van ons verlangen. *Zijn antwoord was zijner waardig* en in overeenstemming met de feesten van den dag

„„Zeg aan de bevolking, die u tot mij gezonden heeft. dat mijne wapens nooit haren wil zullen schenden en ik niet zal toestaan, dat eenige andere vreemde magt u geweld aandoe!""

„Die woorden geven u de vrijheid, om te beschikken over uwe toekomst. Mijn geheele leven lang zal ik er trotsch op zijn ze te hebben overgebragt!"

En toch verzekert de *Times*, schijnbaar uit eene vrij goede bron, dat Graaf *Poniatowski* te Florence zeide: „verzoen u met den Groot-Hertog! dit is 's Keizers wil. en hij zou u, in nood verlaten, als gij dien wil niet bevredigt!"

Wat is waarheid?

De Burgemeester van Parma zal toch niet liegen!

Garibaldi's corps, zegt men, maakt eene beweging naar de zijde van den Po, ten einde aldaar, als het noodig is slag te leveren aan de soldaten van den Groot-Hertog van Modena. Bevestigt zich die tijding, dan is er weer oorlogsgevaar voor geheel Europa, want het tooneel des strijds ligt digt bij het Venetiaansch grondgebied en hoe ligt zou Keizer *Frans Jozeff* eene hand uitsteken ten gunste van zijn dierbaren vriend den Groot-Hertog van Modena, *Frans V*.

Overigens is het een feit van groote beteekenis, dat de R. Catholieke geestelijkheid in Midden-Italie partij kiest voor de zaak des Volks, en daarin ligt voor de hoogere geestelijkheid. voor Keizer *Frans Jozeff* en vooral voor *Pius IX* eene ernstige les. Zij kunnen er uit leeren, dat zelfs de pastoors niet meer gediend zijn van het onverbiddelijke: „zoo wil *ik* het!" vernomen uit den mond des Bisschops, die in weelde leeft, terwijl zij in de uitoefening van hun dikwijls moeijelijk herderswerk te naauwernood het volstrekt noodzakelijke des levens hebben. Zij kunnen er uit leeren, dat het oude regeringssysteem, dat altijd *dacht* en *handelde* voor het volk, zonder eenige notitie te nemen van den wensch van het volk, versleten is en zijne kracht heeft verloren. Het volk is welligt niet mondig genoeg, om zich zelf te regeren, maar zeker is het te mondig, om goedwillig te buigen onder de plak des dwingelands.

De wijziging in het Oostenrijksche Ministerie heeft, naar 't schijnt, weinig te beteekenen, want de hoofdkleur is de ultramontaansche en daarbij „vaart niemand wel."

Te Weenen is men daarover niet zeer opgeruimd en hoe men er in Europa aan denkt is wel te begrijpen. De Protestanten zitten steeds op den uitkijk naar de gunstige verandering, waarmede zij jaren lang werden gepraaid.

En dat zij redenen hebben tot klagen. blijkt uit het volgende:

„Oostenrijk heeft vier millioen Protestantsche onderdanen, die sedert 1849, door hunne wettige vertegenwoordigers, van de Regering de vergunning, tot het houden eener Algemeene Synode, onophoudelijk en dringend verzocht hebben. In het jaar 1791 was, onder de Regering van den vrijzinnigen Keizer *Jozef*, vastgesteld geworden, dat *alle door de Regering erkende Christelijke belydenissen gelijke regten* genieten zouden. Daarentegen wordt door het onlangs gesloten concordaat vastgesteld:

1o. Dat de Roomsche kerk, volgens den wil van God en de bepalingen der kerkelijke wetten, bijzondere privilegiën en regten genieten moet.

2o. Dat ook in de scholen, die door Katholieken, Protestanten en Israelieten bezocht worden, enkel Roomschen tot hoogleeraars en onderwijzers benoemd moeten worden.

3o. Dat boeken, die nadeelig zijn voor de godsdienst en de zedelijkheid, buiten het Rijk gesloten moeten worden. om de geloovigen voor afval te bewaren. — Die bepaling nu wordt zoo zeer misbruikt, dat men ook godsdienstige boeken, voor Protestanten bestemd, weert en de verbreiding des Bijbels zeer bemoeijelijkt Voor weinige jaren moest de boekverkooper *Reichard* te Guns duizenden Bijbels wegzenden, terwijl men in Pesth eene groote menigte Bijbels verbeurd verklaarde en naar de papiermolens zond.

4o. Rectoren van al de academien kunnen slechts de bisschoppen en hunne plaatsbekleeders zijn.

5o. Bij gemengde huwelijken geldt, tot het aangaan van het huwelijk, enkel de verklaring van den *Roomschen priester* en als gronden tot scheiding enkel het *kanonieke regt*.

6o. Protestanten mogen op een Roomsch kerkhof niet begraven worden, zoodat echtgenooten. die te zamen in het huwelijk geleefd hebben, bij den dood gescheiden moeten worden.

7o Met de grootste onverbiddelijkheid eischt de priester, ook wanneer de bruidegom Protestant is, de opleiding van al de kinderen in de Roomsche godsdienst.

8o. Evangelische scholen mogen niet door Roomsche kinderen bezocht worden, maar wel Roomsche door Evangelischen.

9o. Wanneer de vader Catholiek is, *moeten al* de kinderen Roomsch worden; is hij daarentegen Protestant, dan *mogen* de *zonen* doch ook slechts zij eene Protestantsche opleiding ontvangen.

10. Aan het hoofd der Protestantsche consistoriën staat regelmatig een *Roomsche* president, die natuurlijk eene vrije onderlinge bespreking en eene krachtige ontwikkeling naar buiten onmogelijk maakt.

11o De Protestantsche leeraars mogen zich onderling even als de Roomschen *pfarrer*(domine's) noemen, doch worden als zoodanig noch door de priesters, noch door de Regering erkend.

12o. Den Protestanten in Oostenrijk is verboden, afdeelingen van de *Gustaaf-Adolf-Vereeniging* te stichten, terwijl de Roomschen zich aan iedere Roomsche vereeniging kunnen aansluiten."

Ziedaar *vrucht* van het concordaat en de *wettelijke* verdrukking, waaronder de *vier millioen* Protestanten gebukt gaan. Ziedaar hoe billijk men is voor Protestanten, die ook streden in Italie voor het Huis van Habsburg. die ook hun contingent leverden voor de doodenlijsten van Magenta en Solferino!

En de Protestanten zouden geen hart hebben voor de vrijheid van Italie — eene vrijheid, die aldaar op den duur niet genoten kan worden, zonder dat ook Oostenrijk zelf er in deelt!

De onverdraagzaamheid, die alzoo nu op den troon van Oostenrijk zit, heeft aanleiding gegeven tot de mededeeling van een gebed, 't welk in der tijd door Keizer *Jozeff II* zou zijn opgesteld en waarmede hij den Heer van Hemel en aarde aldus aansprak:

„Eeuwig, onbegrijpelijk wezen! Gij zijt geheel verdraagzaamheid en liefde — Uwe zon beschijnt zoowel den Christen als den godloochenaar — Uw regen maakt de velden van den dolende gelijk die van den regtgeloovige vruchtbaar, en de kiem tot elke deugd ligt ook in des heidens hart. Gij leert mij dus, eeuwig wezen, verdraagzaamheid en liefde. Gij leert mij, dat verscheidenheid van meening U er niet van afhoudt, een weldoend vader aller menschen te zijn. En ik, Uw schepsel, zal minder verdraagzaam zijn? Zal ik niet toelaten, dat elk mijner onderdanen U op zijne wijze aanbidden zal, hen vervolgen, die anders denken dan ik, en dwalenden door het zwaard teregt wijzen? Neen almagtig, met Uwe liefde alles omvattend wezen! dit zij verre van mij. Ik wil U gelijken, zooveel een schepsel U gelijken kan en wil verdraagzaam zijn, als gij. Van nu af zij alle gewetensdwang in mijne staten opgeheven. Waar is de godsdienst, die niet leerde de deugd beminnen, de ondeugd verfoeijen. Elke godsdienst zij dus door mij geduld, ieder aanbidde U, eeuwig wezen, op de wijze, die hij de beste acht. Verdienen dwalingen van het verstand de verbanning uit de maatschappij? Is gestrengheid wel het middel om de gemoederen te winnen en dwalenden te bekeeren. Dat van nu af de schandelijke ketenen der onverdraagzaamheid verbroken zijn! Dat daarentegen de zachte band van verdraagzaamheid en broederliefde mijne onderdanen voor altijd vereenige. Ik weet dat ik vele moeijelijkheden zal moeten overwinnen, voor het grootste gedeelte van hen die zich Uwe priesters noemen. Verlaat mij dus niet met uwe magt? Sterk mij met Uwe liefde, eeuwig onverklaarbaar wezen, opdat ik al die beletselen gelukkig overwinne, en de wet van onzen goddelijken Verlosser, die geen andere dan liefde en verdraagzaamheid is, door mij worde nageleefd. Amen."

Wat de Aartsbisschop van Weenen wel van zulk een gebed zegt?

Louis Blanc wil niet in Frankrijk terugkeeren, en tot regtvaardiging van zijn besluit zegt hij onder anderen ook dit:

„Dat er regt worde gedaan aan het hatelijk stelsel, volgens hetwelk, op een enkel vermoeden, de persoonlijke vrijheid wordt vernietigd, — een stelsel dat in bar-

baarschheid die befaamde *wet der verdachten* overtreft, waardoor de donkerste dagen der Fransche revolutie werden gekenmerkt; dat plegtig als beginsel worde aangenomen dat voortaan niemand als schuldig zal worden behandeld, zoolang de jury hem niet als zoodanig heeft veroordeeld; dat de drukpers niet langer gekeetend zij door het tot vernietiging voerende stelsel der waarschuwingen, dat het oordeel onzer regtbanken vervangt door dat van een enkele en tusschen heden en morgen eene fortuin vernietigt om een woord te straffen; dat de volksvertegenwoordigers in alle vrijheid gekozen, in de gelegenheid worden gesteld om rondnit ten aanhoore van Frankrijk te spreken; en dat de vrijheid hunner beraadslagingen geene hinderpalen meer ontmoete; — in een woord, dat Frankrijk wederom trede in het genot van die regten waardoor, terwijl de burgerlijke en staatkundige vrijheid is gevestigd, eene regelmatige en kalme oppositie wordt mogelijk gemaakt; eerst dan zal de amnestie een maatregel zijn, die eene politieke, eene duidelijke beteekenis zal hebben. Tot dien tijd toe is het geoorloofd haar niet opregt te gelooven en er een bewijs van zwakheid, niet van kracht in te zien. Maar zoo hetgeen ik daar heb opgenoemd mogt worden verwezenlijkt, o alsdan zal het niet slechts de wensch, maar ook de pligt kunnen zijn van hen die zich aan eene vrijwillige ballingschap onderwerpen, om in hun Land terug te keeren, voorzeker niet om de meerderheid geweld aan te doen en met dwang hunne bijzondere meeningen op te dringen, maar om deze te onderwerpen aan eene vreedzame en vrije beraadslaging, zoodat men ze aanneemt wanneer men ze goed oordeelt, of verwerpt in het tegenovergestelde geval."

Victor Hugo noemt de keizerlijke amnestie een soort van een *ding*, en zegt: ik zal in Frankrijk komen, als de *vrijheid* er terugkeert, en generaal *Changarnier* antwoordde iemand, die hem over de keizerlijke genade sprak: "wat zou ik, na zeven jaren ballingschap, in mijn vaderland doen? Ik zou er niets anders vinden, dan ambtenaren en actionarissen!"

Uit Zurich geen nieuws. De conferentien zijn voorloopig gestaakt, doch over 14 dagen hoopt men de groote zaak geschikt te hebben en de congreszaal te kunnen sluiten.

Volgens een te Parijs ontvangen berigt uit Italie zouden 7000 man Pausselijke troepen eerlang de grenzen van de Romagna overtrekken, ten einde de bevolking van die oorden van den Kerkelijken Staat, welke 's Pausen gezag niet meer gehoorzamen, tot haar pligt te brengen.

Dan zal het blijken, wat het of- en defensief verbond tusschen Parma, Toscane en Modena en de Romagna beteekent, en verschijnt *Garibaldi* welligt op het tooneel met zijn mobiel vrijcorps.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Waterhoogte. Arnhem, 27 Aug. 0.94 El; + AP. 7.89 Gev. 3 d.

De **Rijnhoogte** te Keulen den 27. Aug. 5 voet $4\frac{1}{2}$ duim; 5 voet $4\frac{1}{2}$ duim Rijnlandsch.

— De Minister van Kolonien heeft ter algemeene kennis gebragt dat de Goeverneur Generaal van Nederlandsch Indie van wege den koning is aangeschreven, om eene ordonnantie uit te vaardigen, houdende zakelijk: dat van de havens vermeld in de ordonnantien van 31 Mei 1858 en 23 Maart 1859 na 31 Dec. van dit jaar voor den algemeenen invoer slechts zijn opengesteld: op Java de havens van Cheribon, Pasoeroean en Tjilatjap; ter westkust van Sumatra de havens van Natal en Priaman, en in de zuider- en ooster-Afdeeling van Borneo de haven van Sampit, en dat aldaar, na dat tijdstip, ook de bij laatstgemelde ordonnantie ontzegde invoer van wollen en katoenen goederen vervaardigd bewesten de Kaap de Goede Hoop en aangevoerd van plaatsen buiten Nederl. Indie of van Nederl. Indische vrijhavens is toegestaan; dat ingetrokken wordt art. 2 van het besluit van den vice-president, waarnemend goeverneur-generaal van Nederl. Indie van 23 Dec. 1841, en dat mitsdien in alle voor den algemeenen invoer opengestelde havens op Java en ter Westkust van Sumatra ook wollen en katoenen goederen met certifikaat van Nederl. oorsprong, tegen het bij de tarieven bepaald verminderd regt kunnen worden ingevoerd.

— Uit de berigten in sommige dagbladen zou men veronderstellen, dat er waarschijnlijkheid bestaat, dat men spoedig uit Nederland naar onze O. I. bezittingen zal kunnen seinen; dit is evenwel niet juist en welligt kunnen er nog jaren voorbijgaan, alvorens dit kan geschieden. Van Nederland uit kan men thans reeds door Turkije, over Gallipoli en Chios naar het eiland Candia telegraferen. Tusschen Candia en Alexandrie is het leggen van een telegraafkabel onlangs voor de tweede maal mislukt. Van Alexandrie kan geseind worden over Suez naar Aden, maar van Aden naar Britsch Indie moet nog een telegraafkabel worden gelegd. Door Britsch Indie moeten de berigten naar Java over Calcutta naar Singapore, maar van Calcutta tot Singapore zijn tot nu toe slechts enkele sporen van telegrafen. Het maken der lijnen aldaar is zeer moeijelijk, omdat de inwoners niet aan Engeland onderworpen zijn, terwijl het leggen van telegraafkabels kostbaar en gevaarlijk is. Men ziet dus dat, al komt de telegrafische gemeenschap tusschen Batavia en Singapore tot stand, er eerst een middel moet bedacht worden, om een telegraafkabel met goed succes van Candia naar Alexandrie en van Aden naar Hindostan te leggen; deze twee kabels gelooven wij evenwel, dat binnen eenige maanden zullen gelegd worden; maar dan blijft nog over de verbinding van Calcutta met Singapore, hetgeen nog lang tot de vrome wenschen kan behooren. Als zulks te lang duurt, zou het beste middel om ons vaderland met Java te verbinden, welligt zijn om van Java naar Ceylon een telegraafkabel te leggen.

— Te Noordwijkbinnen is de Remonstrantsche gemeente tot 4 leden zamengesmolten. Het kerkgebouw is daarom thans in verkoop aangeslagen. De gemeente is met die van Leiden vereenigd.

— Als eene vrij zeldzame gebeurtenis deelt men mede, dat zekere *C. Straatman* te Rotterdam, zilveren bruiloft vierde met zijne tweede vrouw, *A. Overgraauw* welke plegtigheid hij ook met de eerste, *P. v. d. Bijl* genoten, heeft gevierd, doch die kort daarna overleed.

— Te Middelburg is den 24 Augustus door den ambtenaar van den burgerlijken stand dier gemeente een huwelijk voltrokken tusschen een weduwenaar van 65, dagglooner, en eene jonge dochter van 75 jaar.

— Te Rosmalen heeft zich een kind van naauwelijks 13 jaren door ophanging van het leven beroofd. Daar er geen bekende reden voor bestond, denkt men dat de jongen eene proef heeft willen nemen. Zijn broertje was voor kort verdronken en een ander dood in bed gevonden.

— Met 1 Sept. aanst. zullen eenige familien van Zwolle in gezelschap met andere personen uit Nederland, ten getale van veertig, naar Port-Natal verhuizen. Het bekende gebrek aan ambachtslieden aldaar en de gunstige vooruitzigten, volgens onderscheidene berigten en ingewonnen informatien, moet hun voornamelijk aanleiding hebben gegeven tot deze onderneming.

— De *Javasche Courant* deelt nopens den loop der gebeurtenissen te Banjermassing het volgende mede:

Den 11den Junij zijn de troepen onder de bevelen van den kolonel *Andresen* naar Martapoera opgerukt. Den 13den is de kraton bezet zonder tegenstand te ontmoeten de muitelingen hadden bij de aankomst der troepen de vlugt genomen.

Den 15den is de voorhoede, sterk 200 bajonetten, naar Pengaron gedirigeerd, welke plaats den 18den daaraanvolgende bezet is, juist toen eene bende Moeningers dezelve op nieuw zoude aanvallen.

Den vorigen dag had eene ontmoeting plaats gehad met de opstandelingen bij Soergi Raija, bij welke gelegenheid zij op de vlugt zijn geslagen, na, zoo men zegt, 30 man aan gesneuvelden en 60 aan gekwetsten te hebben verloren.

Den 19den zijn de eerste laadpraauwen van Pengaron te Martapoera aangekomen, en was de communicatie toen hersteld.

De muitelingen hebben den voorraad steenkolen verbrand.

Den 16den trok de hoofdmagt naar Goenong Glawak, waar zich de van Martapoera gevlugte Moeningers hadden verzameld.

Vóór de aankomst der onzen namen zij ook daar de vlugt. Van Goenong Glawak deed de chef der expeditie eene verkenning naar Kalangan. Alles is daar verwoest gevonden.

Den 18den is de reserve onder bevel van den luitenant-kolonel *Boon van Ostade*, naar Goenong Djabok opgerukt, van waar de muitelingen ook reeds waren gevlugt, en waar alles verwoest is.

Volgens berigten zou de vijand zich in het Moeningsche waar de zoogenaamde sultan *Koening* zich heeft versterkt, te zamen trekken; men was voornemens derwaarts met de hoofdmagt op te rukken, zoodra een en ander voor het transport der vivres gereed zou zijn, ten einde aan de muitelingen dáár den laatsten slag toe te brengen. Op de Kapoeas- en Poeloe Petak rivier hebben de Dajaks zich, aangevoerd door Maleijers, versterkt; na de operatien in Moening zou ook dat verzet gestraft worden.

Te Sampit is eene militaire bezetting geplaatst.

De gezondheidstoestand der troepen laat niets te wenschen over; men had slechts 21 zieken.

Te Martapoera is alles rustig, zijnde de mannelijke bevolking met vrouwen en kinderen nagenoeg geheel teruggekeerd.

De bevelen aan de kampongshoofden uitgevaardigd, worden stipt opgevolgd.

Drie Kiai's, aanvoerders der benden tegen *Kalangan* en *Pengaron*, zijn gearresteerd.

Een daarvan (het hoofd van Goenong Glawak), die zich door de vlugt trachtte te redden, is gedood.

Van eene wel onderrigte zijde is vernomen, dat, toen de eerste tijdingen van den opstand in Banjermasing te Singapore bekend werden, de gouverneur van Prince of Wales Island, Singapore en Malacca onmiddelijk het voornemen opvatte, om een oorlogsstoomschip ter adsistentie derwaarts te zenden.

De gouverneur heeft daarvan echter afgezien, toen, zeer kort daarop, de maatregelen van het Nederlandsch-Indisch gouvernement, tot het bedwingen van die beweging genomen, bekend werden en daaruit bleek, dat de voorgenomen hulp overbodig zou zijn.

— Men schrijft uit Soerabaija:

In het begin der maand Mei is in het district Pridjek regentschap Sidayoe, eene ziekte, vermoedelijk miltvuur onder het vee uitgebroken.

Uit een door den veearts in de 3de afdeeling, *J. van der Weijde*, ingesteld onderzoek blijkt, dat tot den 23sten Mei 271 buffels en 26 runderen gestorven, en 33 buffels en 6 runderen genezen zijn, en dat op dien datum 37 buffels en 16 runderen ziek waren, waaronder echter onderscheidene bij welke de ziekte afnam.

— De over Makassar wegens Boni ontvangen berigten luiden gunstig omtrent den indruk door onze krijgsmagt teweeg gebragt, vele oproerige grooten schijnen in te zien, dat zij hunne voornemens niet kunnen bereiken, en een groot deel der bevolking moet den oorlog zeer moede en haar toestand ellendig wezen.

— Door den gemeenteraad te Leeuwarden is besloten in zake het adres van de heeren *Beerink c. s.* betrekkelijk den aanleg, enz. van spoorwegen in Noord-Oostelijk Nederland, eene kommissie te benoemen ten einde den raad de wege te dienen van berigt, konsideratie en advies. Tot leden van die kommissie zijn benoemd de heeren mr. *C. Wiersma*, jhr. mr. *J. M. van Beijma* en *D. Zeper*.

— Men verneemt dat H M. de Koningin zich 5 Sept. met prins *Alexander* naar Stuttgart zal begeven.

— Men meldt van 't kamp van Zeist van den 27 dezer: Omtrent den militairen marsch van Woensdag heeft de veldmaarschalk bij dagorder zijne tevredenheid betuigd over de houding der troepen.

Donderdag is er bij gelegenheid van de verjaring van den jeugdigen prins *Willem Alexander* parade gehouden.

Vrijdag zijn de oefeningen in de vuren brigadesgewijze uitnemend afgeloopen. De artillerie en kavallerie woonden de manoeuvers bij.

Vrijdag avond is er feest gevierd in de legerplaats Dat feest, gegeven door Z. K. H. den prins veldmaarschalk; zal niet ligt uit het geheugen worden gewischt van wie er deel aan mogt nemen.

Ten acht ure vereenigden zich de officieren geregtigd tot het dragen van het metalen kruis in het kampement van den opperbevelhebber, 't welk *à Giorno* verlicht en met vlaggen versierd, een regt vrolijk aanzien had, terwijl de groote tent op eene smaakvolle wijze met trophëen en bloemen gedekoreerd was.

Nadat Prins *Frederik* met den hem zoo kenmerkenden tact zich een geruimen tijd met zijne gasten had onderhouden en ieder in het bijzonder eenige welwillende woorden had toegesproken, werd door Hoogstdenzelve een eerste dronk gebragt aan het geëerbiedigd hoofd van den Staat en een tweede aan Z. K. H. den Prins van *Oranje*.

Nadat Z. K. H. in krachtvolle taal, welke op allen eenen diepen indruk maakte, had gewezen op de roemrijke daden zijner voorvaderen en met bewogen stem den jeugdigen Vorst toegewenscht had, eenmaal te mogen zijn wat *Willem II*, als Prins van Oranje, voor het vaderland en het leger geweest was, gaf de Kroonprins daarop niet alleen zijnen innigen dank, maar tevens den door allen gedeelden wensch te kennen, den zoo beminden en vereerden veldmaarschalk nog lang aan het hoofd te zien van het Nederlandsche leger.

De algemeene geestdrift, waarmede die toast werd ontvangen, het luide vivat aller lippen en de traan, die in menig oog hem tegenblonk, zal Prins *Frederik* een bewijs zijn geweest, hoe hoog hij wordt gewaardeerd.

Kort daarna, nogmaals den schuimenden beker opnemende, wenschte de veldmaarschalk den luitenant-generaal baron *Nepveu* geluk met zijnen, op dien dag volbragten 50jarigen dienstijd als officier.

"Juist op dezen dag, sprak Z. K. H. heb ik mij omringd van allen, wier borst met het metalen kruis is voorzien, om met hen, dezen dronk te brengen aan den man, die vijftig jaren lang met evenveel eer als onderscheiding heeft gediend; den man, wiens moed, beleid en trouw zooveel heeft toegebragt tot verovering van het metaal, 't welk wij thans als eereteeken dragen. God spare zijn leven en zijne krachten, opdat hij ze nog lang moge toewijden aan de dienst van zijnen Koning en zijn land, en ten nutte van het leger, dat hem zooveel is verpligt."

Het welgemeende en herhaalde "leve de generaal *Nepveu!*" verstrekte tot waarborg dat die woorden weêrklank hadden gevonden bij allen dáár tegenwoordig.

Toen eindelijk de opperbevelhebber tot afscheid in eene hartelijke toespraak zijne overtuiging te kennen gaf, dat, indien wij immer weder ten strijde mogten geroepen worden, hij zich even als vroeger omringd zoude zien door hen, die in de ure des gevaars zoo vele blijken hadden gegeven, alles veil te hebben voor de verdediging hunner heiligste regten; dat hij er op rekende dat alle wapens om het zeerst aan hunne verpligtingen zouden beantwoorden; dat hij er op vertrouwde, dat zee- en landmagt hunnen ouden roem waardig zouden zijn, toen werd in menig hart de eed hernieuwd, eenmaal den koning en der vaan van Oranje gezworen.

Gelijk aan alles, kwam er ook aan dit feest een einde, toen de beide Prinsen onder luide toejuichingen zich verwijderden; terwijl ook den generaal *Nepveu*, bij zijn vertrek naar zijne tent, nogmaals het vivat toegeklonk.

Het feest, den 26 Augustus 1859 in het kampement van den Prins veldmaarschalk in de legerplaats bij Zeist gevierd, was den voorstelijker gever en der plegtigheid van dien dag ten volle waardig.

Gedurende 't feest hebben de verschillende muziekkorpsen elkaâr afgewisseld en op uitnemende wijze muziek gemaakt.

Heden, Zaturdag middag, komen Prinses *Frederik* met Prinses *Marie* het kamp bezoeken. Zij zullen morgen

De Verteller, enz.

DOOD EN LEVEND.

Dood? — en wat was *die* dood?

Er was bij mijne legerstede het geluid van geween — tranen vielen als regen op mijn gelaat — andere lippen drukten de mijne met hartstogtelijke kussen. Zekerlijk droomde ik. En toch, reeds uren lang had ik geworsteld, om dat vreesselijke droombeeld van mij af te schudden — want een droombeeld was het. Uren lang had ik geworsteld tegen die zonderlinge verstijving, die over mij was, eene verstijving; die mijne leden onbewegelijk maakte, mijn bloed deed stollen, mijne polsen deed stilstaan.

Uren lang had ik het troosteloos geluid van weenen gehoord, de tranen op mijn voorhoofd gevoeld, den druk van liefkozende lippen tegen de mijne ontwaard. Ik had de stem mijner moeder gehoord, toen zij op den toon van zielsbedroefd smeeken mijnen naam noemde en te vergeefs had ik gepoogd haar te antwoorden. Mijn vader had mij in zijne armen opgenomen, mijn aangezigt tegen zijne gebaarde wang gedrukt, mijne koude handen verwarmd, mij bij alle dierbare namen genoemd, die ik ooit gekend had; en toen ik hem geen antwoord gaf, had hij mij weder op mijn kussen gelegd, en was naast mijne legerstede neergeknield, en had gesnikt en stuipachtig geweend in de overmaat zijner droefenis. Mijne kleine zusters hadden op de teenen naast mijn bed gestaan, medelijdend mijn haar van mijn voorhoofd weggestreken met hare mollige vingertjes, de blijde muziek harer kinderlijke stemmetjes tot stilzwijgen veroordeeld, en dat vreeselijke woord gefluisterd, dat altijd eene verborgenheid voor haar geweest was, "dood!"

Dood! Wat had de dood met mij te doen? Was ik niet levend? Konden de dooden hooren? Konden de dooden denken? Hoe langzaam openbaarde zich de vreeselijke waarheid aan mijne ziel! Hoe lang hoe krachtig, hoe onverschrokken bestreed ik de wreede

Zondag de parade waarschijnlijk bijwonen en keeren morgen naar den Haag terug.

Maandag zullen er weder groote manoeuvres worden uitgevoerd.

Er is order gekomen van het departement van oorlog om uiterlijk den 30 dezer den marschweg voor de verschillende korpsen op te geven, zoodat het vermoeden zal worden bevestigd, dat de kamperende troepen uiterlijk 14 Sept. naar hunne garnizoenen zullen terugkeeren.

's Gravenhage, 26 Aug. Naar men verneemt, wordt Z. M. de Koning den 13 September uit Wiesbaden alhier terugverwacht.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

Het onderwerp dat de eerste plaats bekleed bij het londensche publiek, is steeds het vonnis te Richmond geveld. Zoo ooit dan worden er thans pogingen aangewend om dr. *Smethurst* van den dood te bevrijden. Een der gewigtigste betoogredenen tegen de voltrekking van het vonnis is, dat er zelfs geen bewijs van moord bestaat, ofschoon de jury S. wegens moord veroordeeld heeft. In verscheidene vroegere zoogenaamde causes celèbres was het feit van moord bewezen en bleef de vraag over wie de moordenaar was. Deze werd vervolgens beantwoord overeenkomstig de blijkbare omstandigheden en vooral op grond van het bewezen feit, dat de beschuldigde in het bezit was geweest van vergif. In het geval van dr *Smethurst* is noch de vergiftiging, noch het bezit van vergif bewezen. Negen geneesheeren vermeenden dat de waargenomen verschijnselen bij de zieke vrouw aan het toedienen van vergif toe te schrijven waren. Zeven verklaarden daarentegen dat die verschijnselen even goed te weeg konden gebragt zijn door hare bijzondere kwaal. De vier geneesheeren die haar behandelden stemden overeen in hun vermoeden van vergiftiging, doch slechts één van hen beweerde met zekerheid vergif ontdekt te hebben en de bewering van dezen enkelen is naderhand bevonden onjuist te zijn geweest. Men herinnert zich dat een man tot den dood werd veroordeeld, beschuldigd van moord te hebben gepleegd op een vermisten persoon, die naderhand gezond en wel van de kust van Afrika terug kwam, en het is dus niet te laken wanneer velen het stelsel omhelzen dat dwalen menschelijk is, vooral in het onderwerpelijke geval. De wijziging van het vonnis over dr. *Smethurst* geveld, of zijne vrijlating, wanneer het een of ander geschiedt, zal niettemin grooten invloed uitoefenen op volgende regtsgedingen. Slechts één blad, met name *Daily-News*, schijnt aan te dringen op het doodvonnis en zal dus eene lijn trekken met den schrijver van een in zijne kolommen opgenomen brief, die zich als mensch niet schaamt, om op echt britschen toon zijnen naam te teekenen onder de woorden: »Ik hoop van ganscher harte dat de schelm opgehangen worde.«

NOORD AMERIKA.

Noord-Amerika is, zoo als ieder weet, het land der wonderen, of althans der wonderverhalen in de dagbladen. Als men deze thans gelooven mag is onlangs te Johnson, in het graafschap Trumbull in Ohio; zekere *Eunice Bradley* van acht welgeschapen kinderen, te weten drie jongens en vijf meisjes, bevallen. Toen *Timothy Bradly*, nu zes jaren geleden, deze vrouw huwde, werd hij voor het hem dreigend gevaar gewaarschuwd, aangezien onder anderen, hare grootmoeder vijf malen tweelingen ter wereld had gebragt en *Eunice* zelve de oudste van drielingen was. Hij sloeg echter de waarschuwing in den wind, maar zag zich twee jaren achtereen vader van tweelingen, terwijl hij zich nu op eenmaal met achtlingen gezegend ziet, die wel klein van stuk, maar alleen zeer welvarende zijn. Om zich uit de verlegenheid te redden is hij op een gelukkigen inval gekomen om de drie rijkste ingezetenen zijner woonplaats te verzoeken als peters over zijne nieuwe lievelingen te staan, en die heeren, welke daarin gunstig bewilligden, hebben hunne peetkinderen reeds terstond met rijke geschenken begiftigd.

ASSEN, 30 Aug.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

Amsterdam. Maandag, 29 Aug. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt: *Nederl.* $2\frac{1}{2}$ pCt. $64\frac{1}{8}$ percent. dito 4 pCt. $97\frac{1}{2}$ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1815 5 pCt. $105\frac{1}{16}$ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. $76\frac{5}{16}$

Granen en Zaden.

Koolzaad onveranderd, op October f 345. — Raapolie williger; op zes weken f $35\frac{1}{2}$. — Tarwe, Rogge en boekweit stil en onveranderd. — Garst prijshoudend.

* Bij het graven van het kanaal van Coevorden is dezer dagen gevonden de kop van een bever, welke is opgezonden en geschonken aan het Rijksmuseum voor de geologie in Nederland, op 't Paviljoen te Haarlem.

Deze vondst is zeer merkwaardig, omdat de bever in Europa genoegzaam is uitgestorven en de laatste hier te lande in 1770 op de Maas in de Bommelerwaard is geschoten.

Onderscheidene kapitale hertshorens, kiezen en tanden van bijzondere grootte zijn mede opgedolven.

— Bij besluit van Z. Exc. den Gouverneur-Generaal van Neerl. Indie is bepaald, dat bij wettige verhindering van den ambtenaar, belast met de uitoefening van het notarisambt te Patjitan, die werkzaamheden zullen kunnen worden verrigt door den heer *J. A. Hofstede*, commies op het ass.-resid.-kantoor aldaar.

— Wij vernemen, dat de hier bestaande spoorweg-commissie besloten heeft adressen in te dienen, zoowel aan Z. M. den Koning als aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

— Den 25sten is te Meppel door den landbouwer *J. J. Haveman* van Lhee, nieuwe honing aangevoerd en ter markt gebragt, die tegen f 13 per 50 Ned. pd. werd verkocht.

— Men verzoekt ons het volgende op te nemen:

Dat een stekje zonder wortel van een oleander, in dit voorjaar alhier van een plant genomen, ter grootte van nog geen palm, thans in een der tuinen op den Groninger weg met eene schoone bloem en nog drie knoppen prijkt, mag wel als iets zeldzaams worden beschouwd.

* **Zwolle,** 27 Aug. Gisteren zijn alhier 5 mudden nieuwe zandboekweit, uitmuntend van kwaliteit, 150 pond de mud, aangevoerd door den landbouwer *G. Vogelenzang* te Averest, en verkocht aan den heer *J. Overweg Wz.* tegen f 6.40.

* **Appelscha,** 29 Aug. Naar men verneemt, moet de heer *B Prakken* van plan zijn als wethouder te bedanken. Het is te hopen, dat dit gerucht onwaar mag zijn, dewijl de heer *Prakken* wegens zijne practische kennis van de belangen der gemeente Ooststellingwerf en wegens eene veeljarige ondervinding in het collegie van Burgemeester en Wethouders als onmisbaar is te beschouwen.

* **Grootwateren,** 29 Aug. Ofschoon 't eene zeldzaamheid kan genoemd worden, dat eene huiskat een' haas of een' konijn te huis brengt; zoo is dit toch iets dat nog al eens voorvalt. Hoogst zeldzaam zal dunkt ons echter het volgende zijn: Hier is eene kat, die een jong konijn te huis gebragt heeft en die dit zoogt, lekt en streelt, even als ware het konijn een harer eigene jongen.

* **Zuidwolde,** 28 Aug. Een omstreeks 1 à 2 jarig kindje van den landbouwer S. alhier verloor eergisteren op zeer ongelukkige wijze zijn nog zeer jeugdig leven; het is in een met koud water gevulde waschketel geraakt en alzoo verdronken.

* **Sellingen,** 26 Aug. Met veel bedrijvigheid is men sinds een paar dagen hier begonnen de veen-boekweit te maaijen. Heeft de rogge dezen zomer slechts een half gewas geleverd, met de boekweit gaat het beter. Ofschoon dit gewas, ten gevolge der aanhoudende droogte, kort van stroo gebleven is, zoo stelt men zich voor dat het dorschen een ruim beschot zal leveren, 't geen voor deze streek van groot belang gerekend wordt, nademaal onafzienbare veenen met dit hoofdproduct van het westerwoldsche zijn bezet. Alle reden heeft men hier zich heden over vele voorregten te verblijden; de oogst valt over 't geheel vrij goed uit; van longziekte onder 't vee is hier nog niets vernomen; terwijl men tevens dusver is verschoond gebleven van de koortsen, die als eene epidemie in vele andere streken heerschen, waardoor ook dit jaar wederom blijkt dat Westerwolde een der gezondste deelen van Groningerland genoemd mag worden. Mogt men 't goede dankbaar blijven erkennen, 't genot dezer voorregten zou des te grooter zijn.

* **Haulerwijk,** 22 Aug. De aanhoudende droogte, waardoor veld en akker kwijnt, is ook oorzaak, dat de scheepvaart, die hier gedurende het gansche jaar druk is geweest, begint op te houden, dewijl er tusschen de vallaten, van Bakkeveen en Dragten te weinig water staat, zoodat de schippers te weinig vracht kunnen medenemen en dat weinige nog met moeite moeten vervoeren. Het is te hopen dat men even als verleden jaar te Haulerwijk ook dat gedeelte der vaart tusschen Dragten en Bakkeveen verdiepe, opdat de schepen die zoo gaarne turf van de Haulerwijkster veenen halen, in deze hunne goede bedoeling niet door gebrek aan 't natte element worden gehinderd. Steller dezes raadt dus den belanghebbenden aan, om zich ten spoedigste over dit punt aan de bevoegde autoriteiten te wenden, niet twijfelende of hun verzoek zal wel degelijk in ernstige overweging worden genomen, en zou waarschijnlijk met een gunstigen uitslag worden bekroond.

* **Oudepekela,** 28 Aug. Heden morgen te $2\frac{1}{2}$ uur, ontlastte zich hier een bijzonder sterk onweder met geweldigen regen, de bliksem sloeg in den schoorsteen van het huis van *Jan A Molanus*, weke daardoor gespleten werd; de bliksem sloeg den gevel weder uit, echter zonder brand te veroorzaken. Door dezen slag zijn tevens de kleederen van den eenen arm van *Molanus* aan flarden gereten, terwijl die arm met brandblaren bedekt en kortstondig verlamd was. De in menigte gevallene regen, was na zulk een lange droogte, die vele weilanden hier als stoppelland deed uitzien en onderscheidene landbouwers reeds had genoodzaakt, hun vee op stal te zetten, bijzonder weldadig, en zal, zoo men denkt, de groeikracht doen herleven, en, door de koelere luchtgesteldheid, de gezondheids toestand verbeteren.

KERK- EN SCHOOLNIEUWS.

Elspeet, 21 Aug. Onze geliefde leeraar, Ds. *M. van Leeuwen Dzn.*, heeft tot onze blijdschap voor het beroep naar Staphorst, na ernstig beraad, bedankt.

* **Ruinen,** 28 Aug. De benoeming van een onderwijzer heeft hier Zaturdag jl. niet plaats gehad, zooals was bepaald, maar is andermaal tot een nader te bepalen tijdstip uitgesteld; nu men eenmaal van den gewonen en wettelijken regel in meerdere of mindere mate is afgeweken, heeft men zich onwillekeurig in verschillende moeijelijkheden gewikkeld, die men misschien aanvankelijk niet verwacht heeft, zooals trouwens meestal in dergelijke zaken gaat; het eene komt dikwijls onvermijdelijk uit het andere voort; doch die nu hier niet alleen de benoeming hoe langer zoo meer schijnen moeijelijk te maken, maar men schijnt alsnu ook reeds op weg te zijn om nog steeds meer afwijkingen te willen maken; immers er is in dezen sprake van verandering te brengen in het eenmaal geformeerd zestal onderwijzers, hetzij dit geheel of slechts gedeeltelijk te veranderen. Het een dus, zoowel als het andere, wordt hoe langer hoe meer raadselachtig, en wekt steeds in geene geringe mate eene gespannen verwachting, wat toch de ontknooping daarvan zal zijn.

INGEZONDEN STUKKEN.

Dordrecht, 26 Augustus 1859.

Mijn Heer!

In de meeste nieuwsbladen wordt melding gemaakt dat de aanwezigheid van glazen dakpannen in het dak van een paardenstal aan Zuid- en Westzijde in het dorp Alpenrode bij Brunswijk heeft veroorzaakt, het woeden van een grooten brand, daarbij tevens aanbevelende alleen glazen dakpannen aan de Oost of Noordzijde in het dak te plaatsen.

Reeds sedert enkele jaren zijn door mij afgeleverd, en op de provinciale tentoonstellingen der Maatschappij van Nijverheid te Middelburg en van de vereeniging ter bevordering van Fabriek en Handwerknijverheid in Nederland te Dordrecht September 1858, geexposeerd, glazen dakpannen van mat glas met vermelding in den Catalogus dat deze soort van dakpannen aan het bezwaar te gemoet komen dat dakpannen van gewoon helder glas het ontstaan van brand zouden kunnen veroorzaken, daar matglas de zonnestralen niet doorlaat en er alzoo geen brandpunt kan gevormd worden.

Daar ook UEd. het eerste berigt geplaatst hebt, zult U wel de goedheid hebben willen mijne mededeeling te willen opnemen.

Met de meeste achting heb ik de eer te zijn

UEds. dienaar

J. J. B. J. BOUVY.

CORRESPONDENTIE.

Noch het stuk, onderteekend: een warboel, noch dat over de verkooping der nagelatene goederen van B Kosters te Coevorden is geschikt voor dit blad.

Advertentien.

Na een langdurig lijden, doch onverwachts, overleed heden mijn geliefde echtgenoot F. TIMMER, in den ouderdom van ruim 45 jaren.

Norg den 25 Augustus 1859.

Wed. F. TIMMER.

Het behaagde den alwijzen en alvrijmagtigen God heden door den dood van mijne zijde te ontrukken, mijnen onvergetelijken dierbaren echtgenoot JAN FERNHOUT, na eene ziekte van weinige dagen, in den ouderdom van veertig jaren, mij nalatende vijf kinderen, die meerendeels hun verlies niet kunnen beseffen; te zwaarder zoude mij het verlies zijn, indien wij niet gelooven mogten, dat zijn henengaan in vrede zij.

Hoogeveen den 21 Aug. 1859.

A. SCHELHAAS, wed. J. FERNHOUT.

De Scheepstimmermansaffaire zal provisioneel door mij worden voortgezet.

---

werkelijkheid van mijnen toestand! Hoe gretig trachtte ik mij zelven te overtuigen, dat ik uit die onzalige sluimering ontwaken zou; dat ik mij dat snikken, die tranen, die hartstogtelijke woorden, slechts als bestanddeelen van een onrustig droombeeld zou herinneren! Hoe aarzelend maakte de hoop plaats voor vrees, en de vrees voor de doodsche kalmte van wanhopige zekerheid! Eindelijk wist ik alles

Het was de tweede morgen in Mei. Ik was den vorigen dag lang buiten geweest met mijne speelgenooten om bloemen te zamelen. Den geheelen bedaauwden morgen en stillen voormiddag, en den langen, heerlijken namiddag hadden wij doorgebragt met rond te zwerven in het koele, lommerrijke oude bosch, onze hoeden omkranzende met festoenen van klimop, en onze handen vullende met roode en witte bloemen der heerlijke heesters. Ik was vermoeid, zeer vermoeid toen ik 't huis kwam, tegen schemeravond, te vermoeid om maar te willen proeven van het aanlokkend avondmaal dat op mij wachtte; na dus mijne bloemen op de tafel gestrooid te hebben, ging ik naar boven, in mijne kamer, wierp mijn' hoed en shawl ter zijde, en legde mij op mijn bed. — Maar de genoodzaakte rust, die ik gehoopt had, kwam niet. Mijne vermoeidheid nam veel eer toe dan af. 't Was alsof eene ijzeren boei mijn hoofd omklemde—alsof een band van ijs koud tegen mijn hart drukte. Ik gaf mij de moeite niet, mij zelve rekenschap te geven van de onnatuurlijke gewaarwordingen die ik ondervond, ik schreef ze alleen toe aan mijne buitengewone vermoeidheid; en onderstelde dat zij met deze wel weder zouden verdwijnen. Zoo liggende viel ik in eene soort van bewusteloosheid, die als een begin van slaap scheen, en toch geen slaap was: een gevoel van verstijving, van kwijning, drukkende slaperigheid, en daarop volgde een wezenlijke bezwijming.

Toen ik ontwaakte, was het slechts om de verzamelde huisgenooten mij als dood te hooren beweenen. Ik poogde hun te antwoorden, mijne lippen tot spreken te dwingen, mijne geslotene oogen te openen, of mijne handen te bewegen, maar te vergeefs. Mijn wil had geen magt over mijn ligchaam. Ik voelde nog de ijzeren boei om mijn voorhoofd, de band van ijs die mijn hart beknelde; en iedere poging die ik deed om mij van die betoovering los te maken, vermeerderde slechts de knelling en de drukking. Ik meende dat het eene nachtmerrie was, maar die duurt immers nooit zoo lang? Ik kon het raadsel mijner onnatuurlijke zwakheid niet oplossen. Ik had dikwijls gelezen van menschen, die weken lang in eene bewusteloosheid verkeerd hadden als in eenen doodslaap; van mannen en vrouwen die levend begraven waren geworden, en eindelijk kwam de vreeselijke gedachte bij mij op, dat ik het slagtoffer van een dergelijk noodlot kon worden. Zou ik dan even als zij, voor mijnen tijd afgesloten worden van het zonnelicht, van de liefelijke buitenlucht, van alle zuchten en klanken des levens? Zou ik dan ook moeten verstikken in een levend graf, om misschien nog in het laatste oogenblik te herleven; te worstelen en te lijden en te sterven in mijne doodkist? Het witte lijklaken zou dan over mijnen boezem gevouwen worden, terwijl daaronder nog een levend hart klopte. Het deksel der doodkist zou over mijn aangezigt gesloten,

Op Woensdag den 31 dezer zal de driemaandelijksche

Collecte

voor de Israelitische armen hier ter stede plaats hebben.

Assen den 28 Aug. 1859

J. VAN OOSTEN.
Manhig. Penningmeester.

BRANDVERZEKERINGS MAATSCHAPPIJ

Archimedes,

gevestigd te Delft.

[Goedgekeurd bij Z. M besluit van 20 Dec. 1855, no. 63]

Deze Maatschappij verzekert tegen ***zeer billijke VASTE PREMIEN.*** Tarieven en Voorwaarden zijn te bekomen bij de Agenten A. T. HOSTEIJN te Assen, J. L FIJNVANDRAAT te Meppel, G K. F MARCHANT te Coevorden, K HAANGE te Rolde, J. NAGEL te Odoorn, J. B. BUNING te Ruinen, E. G KUIPER te Steen, C. L KNIPHORST te Gieten, A. SPIER te Smilde, L. HOMAN te Norg, F. BAKKER te Peize, H. HILBRANTS te Eelde, T. BRAAMS Jr. te Eext, O HIDDING te Gasselte, J. MENSINGH te Zweelo, H. J. FLOTHUIS te Hoogeveen, H. ZONDAG te Zuidlaren, W MULDER te Borger.

GEWEREN,

dubbele en enkele ***GEWEREN***, Berlijner ***LAADSTOKKEN***, enz. bij A. BRAAKMAN te Assen.

Beveelt zich verder aan tot het ***repareren der GEWEREN.***

PUIKE ECHTE

Vlaardingsche ZOMER-HARING,

à 10 en 12 cent per stuk.

Adres aan den Verspreider van het Stukje voor de **Huishoudkamer.**

DE VIJFJARIGE

ONDERWIJZERSVEREENIGING

in **Drenthe** zal Vrijdag den 9 September a.s. plaats hebben, 's morgens 10 ure, in het Concerthuis te Assen.

Tot deze bijeenkomst worden alle hoofd- en hulponderwijzers in de Provincie uitgenoodigd; en zij, die aan den **MAALTIJD** deel willen nemen, verzocht, daarvan kennis te geven voor of op den 3 Sept., in zooverre zij 't niet reeds hebben gedaan, aan het lid van bestuur J. KARSTEN te Assen, of aan den Secretaris

G. G MEIJERINGH

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der gemeente NORG brengen bij deze ter kennis, dat op de NAJAARSMARKT, invallende op den 6 September a.s.

geene Schapen

zullen worden toegelaten, tenzij gedekt door een certificaat van gezondheid, afgegeven door den Burgemeester der gemeente, uit welke zij worden aangevoerd.

Norg, 29 Aug 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
Bij absentie, de Wethouder,
E EGBERTS.
J OORTWIJN.

Op Donderdag den eersten September 1859, des namiddags te twee uur, zullen, ten verzoeke van Mevrouw de Wed. Mr. P. OOSTING geb FEITH, te Assen publiek worden verkocht:

EENIGE

Mobilaire Goederen,

als ***TAFELS, STOELEN, SPIEGELS***, een ***CANAPÉ***, een ***LEDIKANT***, een ***EIKENHOUTEN LOQUETKAST***, een geverfde ***LINNENKAST***, eene ***KAGCHEL***, twee ***JAGTGEWEREN*** een ***EZELWAGEN, TUINGEREEDSCHAPPEN, DUIVE, HOENDER*** en ***HONDE HOKKEN*** en meer andere Goederen.

De bezigtiging zal op den dag en ter plaatse der verkoop kunnen geschieden in het huis aan de Vaart, door den heer JUTA bewoond geweest, van af 9 uur des voórmiddags.

A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN,
Notaris.

Op Vrijdag 2 September, nademiddags 2 uur zullen ten verzoeke van den heer J. A. SMEDES, te Smilde publiek worden verkocht:

Ruim 4 bunders op stam staande **BOEKWEIT**, en 4 bunders **AARDAPPELS**, te beginnen bij de Meesterswijk te Smilde.

A W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN,
Notaris.

Boeldag

te Lieveren, ten sterfhuize van HENDRIK ROELFS ANANIAS, op Vrijdag den 2 September 1859, des voordemiddags te 10 uur, van een best zevenjarig ***RUINPAARD***, 3 ***MELKKOEIJEN, KALF, VARKENS, SCHAPEN***, gedresseerde ***JAGTHOND, KABINETTEN, KASTKLOK*** en verder ***HUISRAAD***; ***BOERENWAGEN, EEGDE, PLOEG, MELKGEREEDSCHAP, HOOI***, ongedorschte ***ROGGE, AARDAPPELEN*** en ***BOEKWEIT*** op stam, ***TURVEN*** en ***ZODEN***, droog ***EIKENHOUT*** voor Wagenmakers, enz.

Notaris H. H. VAN LIER.

GARVE

Boekweitverkooping

aan de Norgervaart bij JAN POORT, op Zaturdag den 3den September 1859, des namiddags te 2 uur, ten verzoeke van Mevrouw de weduwe TONCKENS, van perceelen bij DAAN aan het eerste Gesticht, voorts bij Esmeer, en ***ZANDBOEKWEIT*** in de Kuilen bij de Norgervaart.

Ten verzoeke van JACOB ZWIERS de volle ***GARVE*** van drie bunders in het Kolonieveld, zijnde no's 4 en 16 van 1853 en no 32 van 1855. Vervolgens de perceelen zelve, om te ***beboekweiten*** de twee eersten nog vijf jaren en het laatste nog zeven jaren.

Notaris H. H VAN LIER

De Notaris A. J. C TELLEGEN te Smilde, zal op Woensdag den 31 Augustus a.s., des namiddags te 3 uur, ten huize van den kastelein HENDRIK DE VROOME aan de Van-Lierswijk aldaar, in het openbaar verkoopen, ten verzoeke:

1. Van HENDRIKUS JACOBUS BIJNEMA te Smilde, 5 bunders op stam staande **BOEKWEIT**, in het Kolonieveld no. 33, 57, 58, 1 en 17.
2. Van JOHANNES NUIS te Smilde, van 4 bunders dito **BOEKWEIT**, in gezegd Kolonieveld no. 49. 56, 57 en 64.
3. Van de Wed. S. DE VRIES, van 2 bunders dito **BOEKWEIT**, in hetzelfde Kolonieveld.

Zullende de perceelen van de verkoopers sub 2 en 3 ter opgemelde tijd en plaats worden verkocht.

Garve-Boekweit.

De Notaris G. ATTEMA te Oldeberkoop zal op Vrijdag den 2 September 1859, des middags percies één uur, ten huize van den logementhouder R U. DIJKSTRA te Appelscha, op gebruikelijke wijze verkoopen:

De **GARVE-BOEKWEIT**, staande in de veenen en velden van Appelscha en Vochteloo, wordende daarvan even als vorige jaren aanwijzing gedaan, door K. P. JONGSMA te Appelscha.

Op nader te bepalen tijd, doch binnen kort, zullen ten overstaan van den te Westerbork wonenden Notaris KIJMMELL, te Schoonoord publiek worden verkocht:

1o. 2½ bunder ***VEEN*** met ***ONDERGROND*** in het Hingsteveen, onder Beilen.

2o. 14 bunders best ***TURFVEEN*** en de ***GEBOUWEN*** daarop aanwezig, in perceelen.

3o. 1½ bunder ***VEEN*** zonder **ONDERGROND.**

4o. 1 bunder **VEEN** zonder **ONDERGROND.**

5o. ½ bunder **VEEN** met **ONDERGROND.**

6o 10½ bunder **VEEN** met **ONDERGROND.**

7o. 1¼ bunder **VEEN** zonder **ONDERGROND.**

8o. 2½ bunder **VEEN** met **ONDERGROND.**

Alles gelegen, behalve het eerstgenoemd perceel, onder en nabij Schoonoord aan het Oranjekanaal.

Deze perceelen zijn inmiddels ***uit de hand te koop.*** Informatien zijn te bekomen bij den bovengenoemden Notaris.

Westerbork, 28 Aug. 1859.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 26 Aug. TARWE bij partij lager afgegeven; 132 ℔ bonte Poolsche f 305. — ROGGE. Ongedroogde f 2 hooger en gedroogde onveranderd; 124, 125 ℔ Pruissische f 178. 180 bij partij; 123 ℔ dito f 176; 125 ℔ dito f 182; 117 ℔ jarige Archangel f 163 bij gerijf. — KOOLZAAD bij voorgaanden marktdag £ ½ hooger: Frieskh £ 58; Buiksloter Ham f 10; Oct. £ 57½; Dec. £ 59; April £ 61. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE dadelijk onveranderd, op levering ruim prijshoudend; op 6 weken f 35¼; Vliegend f 34; 1o. September f 33½. ¾, October f 33¾, 34; Nov. f 34; Dec. f 34.¼; Mei f 35¼. — LIJNOLIE dadelijk en op levering iets aangenamer; op 6 weken f 34½; Vliegend en 1o. September f 33¼; Oct. en Nov f 33¼. ½; Dec. f 33¼. — HENNEPOLIE op zes weken f 37½; Vliegend f 36¼. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 64 a f 68. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 9 a f 11.

SCHIEDAM. 26 Aug. MOUTWIJN f 14¾ per vat contant, met meer handel. — JENEVER 100 pct. Amst. proef f 18¼ a f 18¾ per vat contant bij partij.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1859.

	pCt.	26 Aug.	27 Aug.
Nederl. W.S.	2½	64	64 1/16
—	3	76¾	76¾
—	4	97 3/16	97 5/16
Amort. Synd.	3½	94½	94⅞
Handelm.	4½	127	127½
O. I. Leening	4	96 3/16	96⅜
Aand. H. Spw.			
—— R. ——	4½		
N. B.	½		
Maats. Weld.			
Rusland,			
Obl Hope	5	105⅛	105⅛
Cert. 1831/33	5	87⅜	87⅜
Dito 1840	4	84⅞	
—— Stieglitz	4	84 11/16	84⅞
—— Nieuwe	4		
—— 5e Serie	5	94⅜	94½
—— 1855 6e S.	5	101⅛	101⅜
—— van Ass.	6	65	65¼

	pCt.	26 Aug.	27 Aug.
Polen,			
Aand. fl 500	f	156½	
Obl.	4		80¼
Spanje, Obl.	1½	33 1/16	33⅛
Obligatien	3	44⅞	44 13/16
Binnenl.	3	42¼	42 1/16
Amortisable		10 5/16	10¼
Bewijs. Coup.			
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5		
—— ——	4		
—— Metal.	5	59	59 1/16
— RenteA.	5	76⅝	76½
— Nation.	5	63⅛	63⅛
—— ——	2½	30⅞	31⅛
Belgie, Cert.			
Rothschild	2½	52¼	
Portug., Obl.	3	44⅞	44⅞
Brasilien	5	98¼	
Weener aandeelen	4		

26 Aug. Bij weinig handel was de markt nagenoeg als gisteren.

27 Aug. Handel en variatien waren heden weinig beteekenend.

---

de groene grasroden op mijn graf gespreid werden, terwijl de dood mij als een grimmige vijand zou martelen op den weg. Die gedachte maakte mij bijna krankzinnig, mij lijden was ondragelijk.

(*Wordt vervolgd*)

Mijnheer de Redacteur!

Ik kan niet nalaten UEd. mede te deelen, hoe goed het mij onlangs gelukt is om een geheelen troep vreesachtigen gerust te stellen, ja zelfs hunnen angst, als geheel ongegrond zijnde, in een belagchelijk daglicht te plaatsen.

Er werd gesproken over Napoleon III en een lid van het gezelschap maakte de opmerking, dat Z. M in Nederland geboren was en nu en dan wel eens pleegt te zeggen, dat hem de troon van dit rijk volgens regt toekomt, waarop al de overigen eenparig uitriepen: „als hij het dan maar niet in 't hoofd krijgt om dat regt te doen gelden!" En toen iemand daarbij nog het vermoeden opperde, dat dit welligt spoedig gebeuren kon, klom de angst ten top en zag men in de verbeelding reeds een Fransch leger over den Rijn trekken. Tot dusverre had ik op die praatjes gezwegen, maar toen een der aanwezigen mij aansprak en vroeg: „welnu, wat zegt gij er van?" stond ik van mijne zitplaats op en sprak op vasten toon: „lafaards, hebben wij dan geene schutterij?" — Als verstomd zat nu het gansche gezelschap voor zich te kijken. Men schaamde zich over de aan den dag gelegde vreesachtigheid en zegevierend verliet ik dien laffen troep.

Wel, wat dunkt u er van, mijnheer de Redacteur? Had ik geen gelijk?

Een korporaal bij de dienstdoende schutterij te Arnhem, die in staat is om zeven vijanden aan de bajonet te rijgen.

Overgenomen uit de Kamper Ct.

Het grootste genoegen bestaat in het verschaffen van een genoegen aan anderen. En niemand is gelukkiger, dan die anderen gelukkig maakt.

Iedere beoordeeling moet gepaard gaan met veschoonende zachtheid, die het bittere er van tempert.

Zij, welke wij smaden of van wie wij kwaad spreken, zijn dikwijls honderdmaal beter dan wij.

Een iegelijk bouwt in zijn hoofd een klein heel-al, waarvan hij het middelpunt is.

Gij vermaakt u, en inmiddels gaat de tijd voorbij.

Klemens XIV zeide: ik ken geen mensch, geen werk, geene daad, zelfs geene deugd, die niet een bediller zou hebben.

Altijd en in ieder geval tevreden zijn met zich zelven is het zekerste bewijs van zelfmisleiding en onverbeterlijkheid.

Doe hetgeen gij te doen hebt dadelijk; de tijd staat niet stil, om op u te wachten.

Gedrukt bij GRATAMA *te Assen.*